

D5

Cílem semináře je seznámit studenty se vzájemnými vazbami mezi jednotlivými geografickými disciplínami a mezipředmětovými vazbami. Se specifikou terénní výuky. Dále s geografickými standardy, směrem výzkumu v didaktice geografie.

Č.	Učo	Student	Ukonč	Studium
1.	54321	Jenšíková, Petra	zk	PedF C-CV DAPZE celoživ. [sem 6, roč 3]
2.	66100	Keprt, Tomáš	zk	PedF C-CV DAPZE celoživ. [sem 6, roč 3]
3.	199887	Polgár, František	zk	PedF C-CV DAPZE celoživ. [sem 6, roč 3]
4.	200204	Šatinská, Hana	zk	PedF C-CV DAPZE celoživ. [sem 6, roč 3]

Cvičení: 1

Sebereflexe – vytvoříte pro vlastní odučenou hodinu

Formulář pro zjištění zpětné vazby od žáků

Patří do profesního rozvoje učitele

Tento arch umožní sledovat zpětnou vazbu od žáků. Učitel tím zjistí, zda žáci učivo pochopili a jaké si osvojili znalosti, dovednosti či postoje. Navíc se ve třetí otázce dozví, které metody jsou žákům nejbližší či naopak. Na tomto základě učitel může efektivně využít individuální přístup k žákům.

K jednotlivým otázkám doplňte do levého sloupce témata a pojmy z odučeného tématického celku.

1. Jak moc tě bavilo učivo o.....

	vůbec ne	málo	normálně	bavilo	velice bavilo
celé téma					
postřehy z ...					
populace					
města					
život v...					

2. Jak moc si myslíš, že ses naučil/la o následujícím tématu?

	Nic	málo	docela dost	velmi mnoho
představy o ...				
demografie				
sídla				
život				

3. Jakým způsobem se ti nejlépe učilo?

	špatně	lépe	dobře	výborně
samostatná práce				
práce ve dvojici				
práce ve skupině				
třídní diskuze				
práce s učebnicí				
práce s fotkami				
počítačová prezentace				
video				
mapy, atlasy				
práce s tabulkami, diagramy, apod.				
stavění modelů				

ZEMĚPIS (GEOGRAFIE)
Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru
RVP ZV ČR versus NGS USA

ČR – RVP ZV Geograficky vzdělaný člověk si osvojí	USA – NGS Geograficky vzdělaný člověk si osvojí
Geografické informace, zdroje dat, Kartografie a Topografie	Svět v prostorových souvislostech - Práci s mapami a dalšími geografickými znázorněními, pomůckami a technikami, aby mohl získat, zpracovat a předat informaci o světě z prostorové perspektivy. - Využití mentálních map k uspořádání informací o lidech, místech a prostředí v prostorových souvislostech. - Způsoby analýzy prostorového uspořádání informací o lidech, místech a prostředí v prostorových souvislostech
Přírodní obraz Země	Fyzickogeografické systémy - Fyzickogeografické procesy, které formují struktury zemského povrchu. - Charakteristiky a prostorové rozmístění ekosystémů.
Regiony světa	Místa a regiony - Fyzickogeografické a socioekonomické charakteristiky míst. - Způsoby vytváření regionů k usnadnění interpretace složitosti světa (geosfér). - Jak kultura a zkušenosti lidí ovlivňují vnímání oblastí a regionů
Společenské a hospodářské prostředí	Socioekonomické systémy - Charakteristiky, rozmístění a migrace obyvatelstva. - Charakteristiky, rozmístění a pestrost (komplexnost) světové kulturní mozaiky. - Struktury a síť ekonomických vazeb. - Procesy, struktury a funkce lidských sídel. - Jak kooperace a konflikty mezi lidmi ovlivňují dělení zemského povrchu a kontrolu nad ním.
Životní prostředí	Životní prostředí a společnost - Jak aktivity lidí modifikují fyzickogeografické prostředí. - Jak fyzickogeografické systémy ovlivňují socioekonomické systémy. - Chápání změn, které jsou vázány na problematiku hodnocení významu, využívání a rozmístění přírodních zdrojů.
Česká republika	-
	Aplikační rovina geografie - Jak využít geografii při interpretaci minulosti. - Jak využít geografii k interpretaci současnosti a sestavování vyhlídek do budoucnosti.
Terénní geografická výuka, praxe a aplikace	Je zakomponováno v jednotlivých oblastech.

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE - OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	SVĚT V PROSTOROVÝCH SOUVISLOSTECH (K 5-8)
➤ <i>organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů</i> ➤ <i>používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii</i> ➤ <i>přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině</i> ➤ <i>vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu</i> Učivo • komunikační geografický a kartografický jazyk - vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy; základní topografické útvary: důležité body, výrazné liniové (čárové) útvary, plošné útvary a jejich kombinace: síť, povrchy, ohniska - uzly; hlavní kartografické produkty: plán, mapa; jazyk mapy: symboly, smluvené značky, vysvětlivky; statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky; základní informační geografická média a zdroje dat • geografická kartografie a topografie - glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti; měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám; praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě	Standard 1: Jak používat mapy a jiné ukazatele geografické informace, nástroje a technologie pro získání, zpracování a zápis informací v prostoru. - Popis důvodů a rozlišujících charakteristik výběrů mapové projekce - Vysvětlení výběru měřítka, legendy - Vysvětlení a užití dat geografických databází (sčítání lidu, land use) - Užití dat různých symbolů a barev pro vytváření tématických map - Užití dat, symboliky pro znázornění pohybových charakteristik jako obchod s ropou, či mořské proudy - Pomocí globu konstrukce osy slunce Země a vysvětlit s tím souvisejících pojmů jako rotace oběh, barycentrum atd. - Umět vybrat vhodnou mapu či jinou geografickou pomůcku pro vysvětlení odpovědí na geografické problémy - Zhodnocení výhod a nevýhod map a diagramů zobrazující celé datové sety jako sčítání lidu. - Zhodnotit výhody speciálních projekcí pro různé užití (Mercator – navigace) - Umět posoudit příčiny vzniku suburbanizace popř. kde by se mohla začít tvořit (atraktivita místa) - Užívat mapu na porozumění šíření různých epidemií či rozsahů přír. katastrof Standard 2: Používání mentálních map k uspořádání informací o lidech, místech, a prostředí v prostorových souvislostech

- Znáť a nalézt místa původních civilizací světa.
- Znáť největší urbánní oblasti USA (či své země) nyní a v minulosti.
- Znáť oceánské proudy, směry hlavních větrů, zemské desky, klimatické pásy.
- Načrtnout mapu různých regionů a srovnat ji s mapou v atlase (vymezit si své nedostatky, zlepšit se ve znalosti daného regionu).
- Nakreslit mentální mapu míst, které by člověk mohl navštívit během cesty mezi dvěma místy (př. z Paříže do Moskvy).
- Připravit si vlastní načrtnuté mapy pro vysvětlení dopravní situace v blízkosti školy.
- Nakreslit mapu světa a vysvětlit možné příčiny rozloh velkých států, tvarů hranic apod.

Standard 3: Jak analyzovat prostorové rozmístění lidí, míst a životního prostředí Země

- Použitím pozorování, map a dalších prostředků
- Budou vymýšlet a testovat hypotézy zaměřené na to, jak ovlivňují přírodní hazardy (zemětřesení, záplavy atd) rozmístění a vzhled staveb
- Používat mapy, grafy, satelit. obr., sledovat změnu v krajině v čase (zalesnění, změny T) – udělat z toho nějaký závěr
- Používat pozorování v terénu, mapy ... => srovnávat humánní charakteristik míst (víra, jazyk, politika atd.)
- Na základě obr., fotek ... => sledovat rozdíly a podobnosti v kulturní krajině (ulice v Miami X ulice v Latinské Americe)
- Používat mapy, grafy, satelit. obr. => sledovat změnu míst v čase (kácení lesů, doprava....)
- Jak různá technika ovlivňuje místa (železnice

	v 19. stol a satelitní komunikace ve 20. století v SV oblasti USA) => význam různých faktorů v různých obdobích - Hodnotit vliv technologie na krajinu během času v různých oblastech (kácení deštných lesů, výstavba přehrad atd.)

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ - OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	FYZICKOGEOGRAFICKÉ SYSTÉMY
➤ <i>zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy</i> ➤ <i>prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů</i> ➤ <i>rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu</i> ➤ <i>porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost</i> Učivo • Země jako vesmírné těleso - tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas • krajinná sféra - přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry • systém přírodní sféry na planetární úrovni - geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně • systém přírodní sféry na regionální úrovni - přírodní oblasti	Standard 7: FG procesy a jejich vliv na zemský povrch Grades 5 - 8 - Vysvětlit modelaci povrchu činností ledovců a vody (proudící i mořské). - Vysvětlit příčiny vulkanické a zemětřesné aktivity na okrajích litosférických desek (např. Ohnivý ring, San Andreas Fault v Kalifornii) - Popsat oceánskou cirkulaci a její vliv na klima (např. vliv Severoatlantského proudu na klima v Evropě) - Zkonstruovat a analyzovat klimatogramy pro různá místa Země - Srovnat podobné regiony (např. pouště v Nevadě a západní Číně, subarktické pásmo v Rusku a Kanadě) - Zobecňovat na základě map (např. vztah mezi oceánskými proudy, převažujícím vzdušným prouděním a atmosférickým tlakem) - S použitím diagramů a map popsat, jak vzájemné

	postavení Země a Slunce ovlivňuje horizontální a vertikální rozložení sluneční energie na Zemi. - Spojit existenci určitých jevů s ročními změnami vzájemného postavení Země a Slunce (např. výskyt hurikánů na podzim v subtropických oblastech a tornád s povodněmi na jaře a v létě v mírných zeměpisných šířkách) - Vysvětlit princip monzunů ve vztahu k měnící se pozici Země vůči Slunci. - Popsat procesy, které vedou ke vzniku fosilních paliv, a to i ve vztahu ke konkrétním lokalitám (např. vznik uhlí v Appalachian Mountains a UK během tropického klimatu a jejich následný „transport“ do vyšších zeměpisných šířek, kde panuje chladnější klima) - Odhadnout hydroenergetický potenciál zemí na základě map a klimatických dat. - Uvědomit si vztah mezi kvalitou půd a charakterem zemědělské půdy v konkrétních oblastech (např. produkce bavlny na bohatých aluviálních půdách Mississippské delty) - Odhadnout možné následky globální tektoniky (např. kontinentální drift, zemětřesení, vulkanická aktivita) Standard 8: Charakteristiky a prostorové rozmístění ekosystémů.
REGIONY SVĚTA - OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	MÍSTA A REGIONY
➤ rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa ➤ lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny ➤ porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní,	Standard 4: Místa a regiony Použitím pozorování, map a dalších prostředků - budou vymýšlet a testovat hypotézy zaměřené na to, jak ovlivňují přírodní hazardy (zemětřesení, záplavy atd) rozmístění a vzhled staveb

společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států

- *zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich*

Učivo

- **světadíly, oceány, makroregiony světa** - určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti)
- **modelové regiony světa** - vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení

- používat mapy, grafy, satelit. obr., sledovat změnu v krajině v čase (zalesnění, změny T) – udělat z toho nějaký závěr

- používat pozorování v terénu, mapy ... => srovnávat humánní charakteristik míst (víra, jazyk, politika atd.)

- na základě obr., fotek ... => sledovat rozdíly a podobnosti v kulturní krajině (ulice v Miami X ulice v Latinské Americe)

- používat mapy, grafy, satelit. obr. => sledovat změnu míst v čase (kácení lesů, doprava....)

- jak různá technika ovlivňuje místa (železnice v 19. stol a satelitní komunikace ve 20. století v SV oblasti USA) => význam různých faktorů v různých obdobích

- hodnotit vliv technologie na krajinu během času v různých oblastech (kácení deštných lesů, výstavba přehrad atd.)

Standard 5: Místa a regiony (lidé vytvářejí regiony, aby vyjádřili/vysvětlili složitost Země)

- uvést příklad regionů rozdílného měřítka (př. na úrovni zemí, měst)

- navrhnout kritéria, která by definovala ohnisko regionu (př. Amsterdam jako dopravní centrum)

-popsat vztahy mezi fyzickými a humánními charakteristikami regionu

- kritéria pro příklad funkčního regionu

- navrhnout kritéria pro příklad percepčního regionu (př. Riviéra v jižní Francii)

- pomocí map a grafických pomůcek ukázat regionální změny po desetiletích, a vysvětlit jak tyto změny ovlivňují vlastnosti těchto míst

- vysvětlit faktory, které přispívají ke změně regionálních charakteristik (př. ekonomický rozvoj, migrace)

- vysvětlit důležitost obchodních a jiných spojení mezi regiony v USA a ve světě, pomocí map, tabulek a grafů

- vysvětlit významnost regionu, který je známý jako rozvojový region spíše než méně rozvinutý region

- zhodnotit regionální „události“ přispívající k vytvoření image regionu (př. přírodní katastrofy v Kalifornii)

Standard 6: Jak kultura a zkušenosti ovlivňují lidské vnímání míst a regionů

- získat informace o různých názorech, jak využít určitou lokalitu v místě studentova bydliště, analyzovat tyto názory a rozhodnout, který je nejlepší pro danou komunitu

- porovnat, jak lidé různých kultur definují, pojmenovávají místa a regiony (např. názvy ulic, míst, které symbolizují určité historické události, "oslavují" historické osoby ...)

- vysvětlit dopad techniky (klimatizace, zavlažování) na využití míst (např. aridních oblastí)

- představit si, jak technika ovlivňuje a mění pohled na svět (např. jak mohl sněžný skútr změnit vnímání okolí v oblastech, kde žijí Inuité)

- najít příklady reklamy, která ovlivňuje pohledy lidí na určité místo (např. využití horských krajin pro reklamy na automobily, "Divokého západu" v reklamách na cigarety atd.)

- uvést příklady, jak např. náboženství nebo určité hodnotové systémy ovlivňují tradiční způsoby přístupu k využití země (muslimové x židé na Středním východě)

- vysvětlit snahy imigrantů ,kteří přichází do USA, uchovat si zvyky a tradice, které si přinesli

- udělat sbírku fotografií, obrázků, reklam, které ukazují symboly země či města (Big Ben, Socha Svobody, Golden Gate Bridge atd.)

- nakreslit mapu svého bydliště se zakreslenými

	významnými body/symboly, totéž pro hlavní město nebo významná města regionu

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ - OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	SOCIOEKONOMICKÉ SYSTÉMY
➤ <i>posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa</i> ➤ <i>posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel</i> ➤ <i>zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje</i> ➤ <i>porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit</i> ➤ <i>porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků</i> ➤ <i>lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech</i> Učivo • obyvatelstvo světa - základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické hospodářské a kulturní charakteristiky • globalizační společenské, politické a hospodářské procesy - aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace • světové hospodářství - sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úrovně • regionální společenské, politické a hospodářské útvary - porovnávací	Standard 9: Systémy v lidské společnosti - charakteristiky, rozdělení a stěhování lidských populací na zemském povrchu - popsat struktury různých populací pomocí hlavních pojmů užívaných v demografii, na příkladu toho, že je schopen: - popsat rozdíly v míře populačního růstu v rozvojových a rozvinutých zemích za použití pojmů jako přirozený přírůstek, hrubá míra porodnosti, hrubá míra úmrtnosti a kojenecká úmrtnost - používat věkové pyramidy k popisování struktury obyvatel v různých zemích (např. „mladá“ populace v Keni či v Mexiku, „starší“ populace v Německu a Švédsku) - analyzovat populační charakteristiky a vysvětlovat tak demografické chování obyvatel, na příkladu toho, že je schopen: - používat statistická data k tomu, aby vytvořil mapy/kartogramy různých zemí či regionů a naznačil důvody demografických charakteristik, které jsou z mapy patrné (např. hustota zalidnění na Madagaskaru, přírůstek obyvatel v Jižní Africe). - vysvětlit migrační proudy v průběhu času, na příkladu toho, že je schopen: - najít příčiny a následky migračních proudů (např. pohyb Mongolů přes Asii do Evropy ve 13. století, přesun čínských dělníků na západ Severní

kritéria: národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace; hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska

Ameriky ve druhé polovině 19. století)

- používat mapy a obrázky z různých období k tomu, aby ilustroval změny způsobené migrací (např. Nové Dillí před a po rozdělení Indického subkontinentu ve 40. letech 20. století a masivní přesun hinduistů a muslimů; Boston před a po mohutném přílivu imigrantů z Irska v polovině 19. století)

- vysvětlit, jak pohyb lidí může změnit charakter místa (např. vliv usazení Indů v Jižní Africe, usazení Alžířanů ve Francii, usídlení Vietnamců ve Spojených státech)

Standard 10: Charakteristika, rozložení a složitost kultur na Zemi

- vysvětlí důvody přítomnosti různých etnických skupin v různých zemích

- najdi důkazy o existenci odlišných kultur ve svém okolí (příjmení, restaurace)

- krajinné rysy a kulturní aspekty Chinatowns v západním světě

- jak vypadají evropské enklávy v Číně

- jak ovlivnili italští, irští...migranti USA

- příklady asimilace v posledních 4 stoletích

- vytvoř mapy šíření jazyků v minulých stoletích

Standard 11: Celosvětová ekonomická provázanost

- Definování a zmapování 3 primárních a 3 sekundárních ekonomických aktivit (v celosvětovém měřítku) a terciéru, spolu s vysvětlením jeho současné zásadní role

- Dovoz a vývoz zboží (pohyb určitého produktu, se kterými zeměmi obchodují USA a proč, čím je světový obchod narušován)

- Analýza prostorového rozložení

	ekonomických aktivit (lokalizace ve vlastním regionu a její důsledky, důsledky úbytku malých obchodů, ekonomické a sociální dopady přemístění výroby) - Příčiny vzniku světového obchodu (komparativní výhody jednotlivých zemí, světový pohyb zboží, důvody a důsledky exportu surovin, na kterém se zakládají ekonomiky některých zemí)- Historické a současné obchodní sítě (obchod do trojúhelníku, imperialismus, migrace pracovníků)- Lokalizace USA průmyslu (historický vývoj a setrvačnost hlavního průmyslového pásu, hlavní lokalizační faktory a jejich proměna)- Vývoj systémů dopravy a komunikace a jejich vliv na vývoj ekonomických aktivit (srovnání minulosti a současnosti, kvality, efektivity a rychlosti, vliv inovací) Grades 9 - 12 - Klasifikace a popis jednotlivých ekonomických systémů (jejich fungování, produktivita, sociální důsledky, +/- a problémy s přechodem mezi jednotlivými typy systémů)- Prostorové aspekty ekonomických systémů (př. oblast odbytu určitého obchodu v regionu, zda oblast funguje jako funkční region, výhody seskupení výroby)- Vztah osídlení, ekonomických aktivit a ceny pozemků (zónování a různá cena pozemků v různých zónách - ekonomické faktory lokalizace)- Vývoj prostorových vzorců (vliv raného námořního obchodu, vznik monokultur, obchodní cesty před a po vytvoření průplavů)- Otázky mezinárodní ekonomiky z prostorového hlediska (proměna hodnoty pozemků vlivem zahraničních investic, mezinárodní zadluženost - její příčiny a důsledky, +/- vstupu zahraničního

	kapitálu do výroby, obchodu a vlastnictví pozemků)

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ - OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A LIDSKÁ SPOLEČNOST
➤ <i>porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín</i> ➤ <i>uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)</i> ➤ <i>uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí</i> Učivo • krajina - přírodní a společenské prostředí, typy krajín • vztah příroda a společnost - trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva	Standard 14: Jak lidská činnost modifikuje životní prostředí? - popis jednotlivé složky země a ovlivnění jich lidskou činností - jak je možné, že dopady lidské činnosti se projevují i na jiných místech, kde člověk přímo nepůsobí (pesticidy v řekách, přenos znečištění vzduchem,...) - vysvětlí dopad stavby přehrad na okolí řeky - porovnej mapy a tabulky a zjisti dopady určité lidské činnosti na jiných místech ve světě (Černobyl, kyselá dešť,....) - vývoj lidských technologií v čase a vyvozené dopady na životní prostředí Standard 15: Jak přírodní systémy ovlivňují lidskou společnost shromáždit data o využívání půdy, ekonomické ukazatele, statistiku dopravy, stavebním materiálu a stylu architektury,

	- charakterizovat kulturu jejich prostředí a srovnat s jinými regiony, jak kultura reflektuje podmínky prostředí - srovnat zemědělskou produkci v různých přírodních regionech - přemýšlet o důsledcích nežádoucích změn prostředí na lidské aktivity a navrhnout řešení některých problémů - shromáždit informace o adaptacích lidí na různá prostředí, a napsat, jak přírodní prostředí ovlivňuje život v jejich regionu a v jiných oblastech světa - popsat vztah mezi lidmi a přírodními hazardy v různých regionech státu a světa a srovnat - zhodnotit jaký mají dopad na společnost (ekonomický dopad, ztráty životů, sociální dopad, dlouhodobý dopad, ...)

ČESKÁ REPUBLIKA - OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	
➤ <i>vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy</i> ➤ <i>hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům</i> ➤ <i>hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu</i> ➤ <i>lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit</i> ➤ <i>uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států</i>	

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE - OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	
➤ <i>ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu</i> ➤ <i>aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny</i> ➤ <i>uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě</i>	

Cvičení č. 3 –

Zpracování teoretické části otázky z didaktiky geografie.

Modelová příprava na hodinu dle vybrané otázky – dle návodu.

Modelová příprava pro výuku

název: _____

V. ROČ. – vaše jméno

Věk - Třída: _____

Místo realizace: (třída, učebna, spec. učebna, tělocvična, hřiště, park, ...)

Časová dotace: (45 min., 90 min, ...)

Doporučená velikost skupin:

Zařazení do výuky – využití: (Najděte v Rámcovém vzdělávacím programu oblast a předmět, ev. Průřezové téma)

1. Vzdělávací oblast -
2. Tématické okruhy –
3. Průřezová témata -
4. Integrace mezi vzdělávacími obory – předměty:

VVC: (výchovně vzdělávací cíle – měly by se týkat přímo vaší výuky, co budou žáci po vaší výuce znát, vědět, umět, popsat, vysvětlit, posoudit, ... a být kontrolovatelné. Použijte cíle geograf. vzdělávání ze studijních materiálů Didaktika 1.)

Pojmy opěrné: (které žák již zná a na kterých může učitel stavět další výuku)

Pojmy nové: (které jsou náplní probíraného tématu)

Dovednosti: (které si žák během výuky osvojí nebo procvičí)

1. Scénář výuky:

Fáze	Podrobný popis aktivit (činností) (nezapomínejte na otázky pro rozhovory, postupy)	Metoda	Forma Organiza ce výuky	Čas	Poznám ky
Úvod					
Hlavní část:					
Závěr					

2. Literatura:

Použité knihy, učebnice, encyklopedie, RVP ZV ..., včetně konkrétních stran a ISBN

3. Přílohy:

- Pracovní listy - včetně autorského řešení
- metodické postupy k jednotlivým aktivitám (pozorováním, pokusům, did. hrám, ...)
- zápis, reálie (teorie k tématu) ,
- práce žáků
- fotodokumentace-videozáznam-CD
- ppt prezentace

4. Závěrečná zpráva o průběhu odučené jednotky:

Cvičení č. 4

Překlad ppt prezentace z anl. Originálu - Tsunami

Studijní podpory

Eduard Hofmann

Mezinárodní charta geografického vzdělávání a stanovení cílů zeměpisného vzdělávání

Mezinárodní charta geografického vzdělávání byla zpracována Komisí geografického vzdělávání při Mezinárodní geografické unii (IGU) v roce 1992. Její plné znění je uvedeno v češtině např. v učebních textech H. Kühnlové z PrF UK v Praze.¹ Ke stanovení cílů výuky geografie lze použít zejména kapitoly s názvem „Otázky a koncepty školské geografie“. Na úvod cituji:

„Geografie je předmět, který se snaží charakterizovat různá území včetně rozmístění lidí, jevů a událostí. Studuje interakce mezi člověkem a prostředím v různých podmínkách. Charakteristická je především její obsahová a metodická šíře, přejímání poznatků různých oborů přírodních a sociálních věd a její zájem na budoucím utváření vztahů mezi lidmi a prostředím.“ (Kühnlová, H., 1996, s. 48.)

Pro pochopení geografie je nutné naučit se klást geografické otázky:

- **Kde to je?**
- **Jaké to je?**
- **Proč je to tam?**
- **Jak to vzniklo?**
- **Jaký to má vliv?**
- **Jak by to mělo být uzpůsobeno vzájemnému užítku člověka a přírody?**

Odpovědi na tyto otázky popisují a vysvětlují polohu, situaci, vzájemné působení, územní rozmístění a diferenciaci jevů na Zemi. Vysvětlení soudobé situace vychází jak ze znalosti historie, tak z přítomnosti. Poznání vývojových trendů pak umožňuje pohled do budoucnosti.

Odtud vycházejí klíčové koncepty geografického vzdělávání, které jsou:

- **poloha a rozšíření**
- **místo a prostor**
- **vztahy mezi člověkem a prostředím**
- **prostorové interakce**
- **region**

3.2 Vzdělávací význam geografie deklarovaný chartou

Geografie má velký význam nejen pro vzdělávání jednotlivců, ale také v rámci mezinárodní a environmentální výchovy občanů.

Přestože znalosti, dovednosti a postoje tvoří ve vzdělávacím procesu celek, jsou zde rozčleněny do tří cílových skupin.

Znalosti a porozumění:

- Umět zařadit národní i mezinárodní události do regionálně geografického rámce a chápat základní územní vztahy.
 - Znat nejdůležitější přírodní systémy na Zemi (reliéf, půdy, vodstvo, klima, vegetaci) a chápat vnitřní a vnější vztahy ekosystémů.
 - Znat nejdůležitější socioekonomické systémy (zemědělství, sídla, dopravu, průmysl, obchod, energie, obyvatelstvo atd.) jednak za účelem pochopení vlivu přírodních podmínek na činnost člověka a jednak za účelem pochopení vzniku rozdílných kulturních, náboženských,
-

- technických, hospodářských, politických a rozmanitých ekologických systémů.
- Seznámit se se životem různých národů a společností žijících na Zemi a ocenit kulturní bohatství lidstva.
 - Rozumět strukturám a procesům ve vlastní zemi a místní, regionu jako prostoru denního života.
 - Chápat výzvy i šance týkající se globálních problémů lidstva.

Dovednosti:

- Využívat slovních, obrazových, kvantitativních a symbolických zdrojů geografických informací (texty, obrázky, grafy, tabulky, schémata, mapy).
- Umět aplikovat metody pozorování, mapování v terénu, rozhovor, interpretace druhotných zdrojů a statistických podkladů.
- Využívat vlastních komunikativních, intelektuálních, praktických a sociálních dovedností k zodpovězení různých geografických otázek místního, národního i mezinárodního charakteru.

Tyto aktivní způsoby poznávání umožňují:

- klást si otázky a objevovat problémy,
- sbírat a třídit informace,
- zpracovávat, interpretovat a hodnotit data,
- generalizovat,
- dopracovat se k určitým pravidelnostem,
- pravidelnosti aplikovat,
- vytvářet si vlastní názory,
- formulovat vlastní hodnocení,
- řešit problémy,
- umět spolupracovat při skupinové práci,
- v jednání uplatňovat vlastní názory a postoje.

Postoje, hodnoty a chování:

- k zájmu o prostředí v němž žijí i o mnohotvárnosti přírodních a kulturních jevů na Zemi,
- k schopnosti ocenit krásu přírody i rozmanitost podmínek života lidí na Zemi,
- k pocitu odpovědnosti za zachování životního prostředí pro budoucí generace,
- k chápání významu hodnot a postojů člověka v procesu rozhodování,
- k ochotě přiměřeně uplatňovat své geografické vědomosti a dovednosti v zaměstnání a osobním i ve veřejném životě.
- k respektování rovnoprávnosti všech lidí,
- k angažování při řešení místních, regionálních, národních i mezinárodních problémů podle Všeobecné deklarace lidských práv.

Výuka geografie má také velký význam pro výchovu k mezinárodnímu porozumění, environmentální výchovu a prolíná s občanskou výchovou.

OKRUHY OTÁZEK PRO STÁTNÍ ZKOUŠKU Z GEOGRAFIE A DIDAKTIKY GEOGRAFIE

pro školní rok 2003 / 2004

Upozornění:

- Student v úvodu výkladu stručně uvede studijní materiály z nichž čerpal informace pro zodpovězení otázky.
- U každé otázky se předpokládá znalost podání dané problematiky v užívaných učebnicích zeměpisu.
- Vybraný okruh učiva v otázce z didaktiky geografie je nutno podat z teoretického hlediska a vybrané téma z hlediska didaktické analýzy – tj. odborný rozsah, zařazení do systému geografických věd, zařazení do výuky v RVP a ŠVP, výběr jedné hodiny z uvedeného tématického celku a její demonstrace před tabulí podle modelové přípravy na výuku.
- Každá otázka může být zkoušejícím přiměřeně zúžena.

1.

- a) Geografie jako vědecká disciplína:** Objekt a předmět geografie; klasifikace a systém geografických věd; geografie ve společenské praxi; geopolitika.
- b) Evropa:** Komplexní geografická charakteristika Evropy a srovnání s ostatními světadíly.
- c) Didaktika:** Zásady skupinové výuky. Modelová příprava na výuku - Česká republika s využitím mezipředmětových vazeb s dějepisem. Samostatná práce žáků.

2.

- a) Asie bez SNS:** Komplexní geografická charakteristika Asie (bez SNS) a vzájemný vztah přírodních a socioekonomických poměrů v jejích regionech.
- b) Česká republika:** Přírodní poměry ČR jako důsledek polohy ve střední Evropě.
- c) Didaktika:** Filosofie RVP a tvorba ŠVP. Modelová příprava na výuku – samostatná práce z regionálního zeměpisu za maximálního využití atlasu.

3.

- a) Asijsko-tichomořský prostor:** Vymezení oblasti. Vliv přírodních podmínek na hospodářský vývoj po r. 1945.
- b) Česká republika:** Srovnání přírodního potenciálu České a Slovenské republiky.
- c) Didaktika:** Lokalizační faktory průmyslových aktivit. Modelová příprava na výuku – lokalizační faktory a jejich vyvozování – skupinová výuka.

4.

- a) Rusko:** Historicko-geografický vývoj Ruska a jeho postavení ve světovém hospodářsko-politickém systému
- b) Česká republika:** Struktura a dynamika obyvatelstva ČR a změny od r. 1989, prognóza vývoje.
- c) Didaktika:** Klíčové dovednosti učitele – příprava na výuku. Modelová příprava na hodinu – samostatná práce – práce s textem – generalizace.

5.

- a) Afrika:** Srovnání přírodních oblastí Afriky a jejich zemědělského potenciálu ve vztahu k demografickým, ekonomickým a sociálním poměrům.
- b) Česká republika:** Charakteristika vývoje průmyslu ČR od r. 1918 a zákonitosti jeho rozmístění.
- c) Didaktika:** Používání novin a časopisů ve výuce zeměpisu. Modelová příprava na hodinu – aktuální zprávy ze světa.

6.

- a) Austrálie a Oceánie:** Vývoj a struktura jejich osídlení jako důsledek přírodních a socioekonomických poměrů.
- b) Česká republika:** Geografická charakteristika vývoje zemědělství na území ČR od r. 1945. Typologie zemědělské výroby v závislosti na přírodních podmínkách.
- c) Didaktika:** Mezinárodní charakter zeměpisného vzdělání. Modelová příprava na hodinu – regionální zeměpis – podobnost / rozdílnost.

7.

- a) Amerika:** Přírodní zdroje a jejich vliv na vývoj rozmístění průmyslu v regionech Kanady a USA.
- b) Česká republika:** Komplexní geografická charakteristika jednotlivých krasových oblastí ČR.
- c) Didaktika:** Co je geografie? Co je zeměpis? Modelová příprava na výuku – učivo o krajině.

8.

- a) Amerika:** Vliv přírodních podmínek a ekonomických poměrů na demografický vývoj a rozmístění obyvatel regionů Jižní Ameriky
- b) Česká republika:** Komplexní geografická charakteristika území průmyslových aglomerací - ostravské, brněnské, podkrušnohorské, plzeňské
- c) Didaktika:** Výchova k životnímu prostředí ve výuce zeměpisu.

9.

- a) Poláry:** Komplexní geografické srovnání Arktidy a Antarktidy (příroda, ekonomika, politika, objevování).
- b) Česká republika:** Komplexní geografická charakteristika krajiny moravských úvalů.
- c) Didaktika:** Vzdělávání pro budoucnost – Trvale udržitelný rozvoj a výuka zeměpisu. Modelová příprava pro výuku – Antarktida – světadíl jako výzkumná stanice.

10.

- a) Amerika:** Přírodní podmínky USA a Kanady a jejich vliv na zemědělství jednotlivých regionů.
- b) Česká republika:** Komplexní geografická charakteristika krajiny rovin, pahorkatin a vrchovin - na příkladě vybraného regionu.
- c) Didaktika:** Pedagogický výzkum v didaktice zeměpisu. Modelová příprava na výuku – terénní výuka – Brno.

11.

- a) Amerika:** Přírodní podmínky pevninské a ostrovní Střední Ameriky a jejich vliv na ekonomickou strukturu a vývoj obyvatelstva.
- b) Česká republika:** Vývoj a současný stav sídelní struktury ČR.
- c) Didaktika:** Místní krajina ve výuce zeměpisu. Modelová příprava na hodinu – SWOT analýza místa bydliště z hlediska možností cestovního ruchu.

12.

a) Evropa: Komplexní geografické srovnání sousedních zemí sousedících s ČR (kromě Slovenska). Vazba přírodních podmínek s ekonomickou strukturou a vývojem obyvatelstva.

b) Česká republika: Komplexní geografická charakteristika krajiny hornatin - na příkladě vybraného regionu.

c) Didaktika: Klíčové dovednosti učitele – příprava na výuku. Modelová příprava na hodinu – samostatná práce – práce s textem – generalizace.

13.

a) Amerika: Přírodní poměry Jižní Ameriky a jejich vliv na specializaci zemědělství.

b) Česká republika: Komplexní geografická charakteristika Polabí a dolního Poohří

c) Didaktika: Podpora geografie v médiích – USA, UK. Modelová příprava na hodinu – multimediální podpora výuky zeměpisu.

14.

a) Amerika: Přírodní podmínky andských států (mimo Argentiny, Chile a Venezuely) a jejich vliv na rozmístění obyvatelstva a na strukturu hospodářství

b) Česká republika: Komplexní geografické srovnání krajin českých pánví

c) Didaktika: Využití ITC technologií ve výuce. Modelová příprava – využití internetu ve výuce, možnost návaznosti na předchozí otázky.

15.

a) Amerika: Vliv přírodních podmínek jihoamerických regionů středních šířek (Chile, Argentina, Uruguay) na hospodářství a rozmístění obyvatel.

b) Česká republika: Minerální prameny a lázně v ČR. Komplexní geografická charakteristika západočeské lázeňské oblasti.

c) Didaktika: Rodiče a škola. Zapojení rodičů do činnosti dítěte. Modelová příprava pro výuku – pracovní listy pro výuku místní krajiny.

16.

a) Asie: Průmysl Japonska a Číny po roce 1945 - srovnání jeho vývoje, struktury, specializace a zapojení do mezinárodní dělby práce.

b) Česká republika: Komplexní geografické srovnání Prahy, Brna a vybraných krajských měst

c) Didaktika: Pedagogický výzkum v didaktice zeměpisu. Modelová příprava na výuku – terénní výuka – Brno.

17.

a) Asie: Přírodní podmínky Číny a jejich vliv na zemědělství regionů Číny

b) Česká republika: Komplexní geografická charakteristika vybraného kraje ČR, jeho postavení v rámci ČR ve srovnání s ostatními kraji.

c) Didaktika: Mezipředmětové vazby – zeměpis – biologie – porovnání dovedností obou předmětů. Modelová příprava pro výuku – skupinová práce – šířkové pásy.

18.

a) Asie: Přírodní potenciál Jižní Asie a jeho vliv na rozvoj hospodářství a rozmístění obyvatelstva.

b) Česká republika: Srovnání přírodních podmínek, hospodářství a rozmístění obyvatelstva krajin rovin, pahorkatin, vrchovin a hornatin ČR.

c) Didaktika: Filosofie RVP a tvorba ŠVP. Modelová příprava na výuku – samostatná práce z regionálního zeměpisu a maximálního využití atlasu.

19.

a) Asie: Přírodní podmínky JZ Asie a jejich vliv na ekonomický vývoj regionu. Jeho současné politické rozdělení a diferenciaci obyvatelstva.

b) Česká republika: Životní prostředí ČR - celková charakteristika a perspektivy vývoje.

c) Didaktika: Vnímání výuky zeměpisu žáky základní školy a jeho postavení mezi ostatními předměty. Modelová příprava na výuku - Územní plán obce a jeho využití pro výuku zeměpisu.

20.

a) "Bohatý Sever a chudý Jih": Vliv přírodních podmínek a hospodářsko-politické historie na socioekonomickou diferenciaci světa. Současný stav a perspektivy.

b) Česká republika: Karpaty v ČR - přírodní podmínky, hospodářství a demografická charakteristika.

c) Didaktika: Zeměpis a vzdělávání pro budoucnost. Modelová příprava na výuku – projekt – Globální problémy lidstva.

21.

a) Evropa: Přírodní podmínky Jižní Evropy (mimo JV Evropy) a jejich vliv na hospodářský vývoj a rozmístění obyvatelstva

b) Česká republika: Ochrana přírody a cestovní ruch. Národní parky.

c) Didaktika: ITC technologie ve výuce. Modelová příprava na výuku – práce s internetem na konkrétních stránkách.

22.

a) Evropa: Srovnání zemědělského a průmyslového potenciálu vybraných západoevropských zemí obdobné velikosti.

b) Česká republika: Hospodářství a demografické ukazatele ČR v mezinárodním srovnání.

c) Didaktika: Rodiče a škola. Zapojení rodičů do činnosti dítěte. Modelová příprava pro výuku – pracovní listy pro výuku místní krajiny.

23.

a) Evropa: Přírodní podmínky Severní Evropy a jejich vliv na hospodářství a rozmístění obyvatelstva.

b) Česká republika: ČR ve vývoji evropských integračních tendencích po r. 1945, postavení ČR v EU a NATO

c) Didaktika: Umění a výuka zeměpisu – příklady z literatury. Modelová příprava na výuku – práce s textem.

24.

a) Evropa: Srovnání přírodních podmínek a hospodářství vybraných států východní a jihovýchodní Evropy.

b) Česká republika: Geografické podmínky, vývoj a charakteristika dopravy ČR. Návaznost na evropský a světový komunikační systém.

c) Didaktika: Proč učit zeměpis? Modelová příprava na hodinu – co dělají geografové.

25.

a) Evropa: Srovnání hospodářského a demografického vývoje Slovenské a České republiky.

b) Česká republika: Postavení ČR v mezinárodní dělbě práce.

c) Didaktika: Strukturní prvky učebnic zeměpisu – kritéria pro výběr učebnice. Modelová příprava na hodinu – základy kartografie a topografie.

Souhrnná témata ke státnicím z geografie

1. Terénní výuka. Modelová příprava na hodinu – Zeměpisné učivo a zimní lyžařský kurz – tvorba zábavného zeměpisného kvízu z navštívené oblasti.
2. Mezinárodní charta geografického vzdělávání. Modelová příprava na hodinu – vliv přírody na člověka – přírodní katastrofy.
3. Je zeměpis těžký předmět? Modelová příprava na hodinu – pohyby Země a jejich důsledky.
4. Mezipředmětové vazby. Modelová příprava na hodinu – čas a kalendář.
5. Klíčové dovednosti učitele – příprava na výuku. Modelová příprava na hodinu – samostatná práce – práce s textem – generalizace.
6. ITC ve výuce zeměpisu. Modelová příprava na hodinu – práce s konkrétními webovými stránkami.
7. Místní krajina ve výuce zeměpisu. Modelová příprava na hodinu – SWOT analýza místa bydliště z hlediska možností cestovního ruchu.
8. Význam zeměpisu pro TUR. Modelová příprava na hodinu – globální problémy lidstva – projekt.
9. Používání novin a časopisů ve výuce zeměpisu. Modelová příprava na hodinu – aktuální zprávy ze světa.
10. Sběr dat z terénního výzkumu. Modelová příprava na hodinu – pokusy – mezipředmětové vazby s chemií.
11. Modelová příprava na výuku – funkce výtvarného projevu ve výuce zeměpisu. Umění, jako tvůrčí rameny pro výuku zeměpisu.
12. Mezinárodní charakter zeměpisného vzdělání. Modelová příprava na hodinu – regionální zeměpis – podobnost x rozdílnost.
13. Pedagogický výzkum v didaktice zeměpisu. Modelová příprava na výuku – terénní výuka – Brno.
14. Lokalizační faktory průmyslových aktivit. Modelová příprava na výuku – lokalizační faktory a jejich vyvozování – skupinová výuka.
15. Strukturní prvky učebnic zeměpisu – kritéria pro výběr učebnice. Modelová příprava na hodinu – základy kartografie a topografie.
16. Proč učit zeměpis? Modelová příprava na hodinu – co dělají geografové.

17. Podpora geografie v médiích – USA, UK. Modelová příprava na hodinu – multimediální podpora výuky zeměpisu.
18. Tradiční a slovní hodnocení žáků. Modelová příprava na hodinu – Praha – zeměpisně historická terénní výuka.
19. Zásady skupinové výuky. Modelová příprava na výuku - Česká republika s využitím mezipředmětových vazeb s dějepisem. Samostatná práce žáků.
20. Modelová příprava na výuku – opakování vybraného tematického celku v návaznosti na předchozí otázky.
21. Využití ITC technologií ve výuce. Modelová příprava – využití internetu ve výuce, možnost návaznosti na předchozí otázky.
22. Umění a výuka zeměpisu – příklady z literatury. Modelová příprava na výuku – práce s textem.
23. Co je geografie? Co je zeměpis? Modelová příprava na výuku – učivo o krajině.
24. ITC technologie ve výuce. Modelová příprava na výuku – práce s internetem na konkrétních stránkách.
25. Mezipředmětové vazby s matematikou. Modelová příprava na výuku – slovní úlohy a měřítko mapy.
26. Funkce výtvarného projevu v zeměpise. Modelová příprava na výuku – náčrty ve výuce zeměpisu.
27. Terénní výuka ve výuce zeměpisu. Modelová příprava na výuku – terénní výuka na školním pozemku.
28. Vzdělávání pro budoucnost – Trvale udržitelný rozvoj a výuka zeměpisu. Modelová příprava pro výuku – Antarktida – světadíl jako výzkumná stanice.
29. Mezipředmětové vazby – zeměpis –biologie – porovnání dovedností obou předmětů. Modelová příprava pro výuku – skupinová práce – šířkové pásy.
30. Rodiče a škola. Zapojení rodičů do činnosti dítěte. Modelová příprava pro výuku – pracovní lisy pro výuku místní krajiny.
31. Filosofie RVP a tvorba ŠVP. Modelová příprava na výuku – samostatná práce z regionálního zeměpisu a maximálního využití atlasu.
32. Využití atlasů ve výuce zeměpisu. Modelová příprava na výuku kvízové otázky pomocí atlasu.
33. Využití her ve výuce zeměpisu. Modelová příprava pro výuku – urbanizace, suburbaizace.

34. Vnímání výuky zeměpisu žáky základní školy a jeho postavení mezi ostatními předměty. Modelová příprava na výuku - Územní plán obce a jeho využití pro výuku zeměpisu.
35. Zeměpis a vzdělávání pro budoucnost. Modelová příprava na výuku – projekt – Globální problémy lidstva.
36. Standardizované testy ze zeměpisu v rakouském školství. Modelová příprava pro výuku – závěrečné opakování vybraného tématického celku.
37. Kladení otázek a vytváření testů ve výuce zeměpisu. Modelová příprava na výuku – multimediální kvíz ze socioekonomické geografie.
38. Geografické standardy. Modelová příprava na výuku – Geocaching a výuka zeměpisu.
39. Práce s textem - generalizace. Příběh všedního dne francouzské rodiny – srovnání s životem v ČR.

Základní teze k didaktice geografie

1. PROČ UČIT DIDAKTIKU GEOGRAFIE, PROČ UČIT ZEMĚPIS?

Zeměpis ve vzdělávacím systému českých zemí. (historie vz)

Didaktika geografie ve vzdělávání učitelů v českých zemích.

Didaktika geografie - vědní disciplína

Vztah didaktiky geografie k oborovým didaktikám

Vymezení pojmu – definice didaktiky zeměpisu

Vztah didaktiky geografie k hraničním vědám

Geografie a didaktika geografie

Má didaktika zeměpisu (geografie) význam pro dílčí geografické disciplíny?

Pedagogický výzkum v didaktice geografie

Pedagogický výzkum v praxi

Příklady využití pedagogického výzkumu v didaktice zeměpisu (geografie) a ve školní praxi

Shrnutí – slovní + klíčová slova –

2. ZEMĚPISNÉ VZDĚLÁVÁNÍ ČI VZDĚLÁVÁNÍ ZEMĚPISEM?

Zeměpisné (geografické) myšlení.

Důvody pro zařazení zeměpisu do národního kurikula

Geografie – královna nejen přírodních věd aneb učít zeměpis vyžaduje odvahy učitele

Cíle výuky zeměpisu (geografie) v kontextu

Vzdělávací význam geografie deklarovaný Mezinárodní chartou geografického vzdělávání

Zeměpis a vzdělávání pro budoucnost

Vzdělávání pro udržitelný rozvoj

Vzdělávání pro technologický svět

Duchovní, morální, sociální a kulturní dimenze výuky geografie

Národní program rozvoje vzdělávání

Priority pro „kritickou školskou geografii“

Shrnutí: je síla v rozmanitosti ?

3. STRUKTURA ZEMĚPISNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ - KURIKULA

Učební osnova – kurikulum

Dvouúrovňový model kurikula v ČR- rámcové a školní vzdělávací programy

Rámcový vzdělávací program a zeměpisné kurikulum

Předpoklady pro tvorbu zeměpisného kurikula v ČR

Zeměpisné (geografické) standardy

Zásady pro tvorbu zeměpisného kurikula ve Školním vzdělávacím programu

RVP ZV- zeměpisné kurikulum na 1. stupni ZŠ

RVP ZV – zeměpisné kurikulum na 2. stupni ZŠ

Standardizované testy

RVP GV – zeměpisné kurikulum na gymnaziální úrovni

Maturita

Zeměpisné kurikulum v odborném školství

Průřezová témata a výuka zeměpisu (geografie) –envi, multikult. výchova

Mezipředmětové vazby a integrovaná výuka

Shrnutí – zpětná vazba.

4. ROZVÍJENÍ A VYUŽÍVÁNÍ RŮZNÝCH ZDROJŮ PRO VÝUKU ZEMĚPISU

Vyhledávání a příprava pramenů

Používání učebnic v zeměpise

Teorie konceptuální změny a učebnice

Používání map a atlasů – specifikum výuky zeměpisu

Náčrty ve výuce zeměpisu

ITC technologie a výuka zeměpisu

Využití novin a časopisů

Diagramy

Umění jako tvůrčí prameny pro zeměpis

Používání modelů

Závěrem – jaké výzkumy učebnic potřebujeme?

5. ŽÁK A UČENÍ V GEOGRAFII

Odlíšné cesty žákova učení

Samostatné učení (individuální cesta)

Intelektuální rozvoj napříč geografii

Územní (prostorové) poznání obrazu světa

Jazyk, gramotnost učení v geografii

Shrnutí

6. HODNOCENÍ ŽÁKOVA UČENÍ A JEHO KVALITA

Zkoušení a perspektiva

Stanovení matice: proč, co a pro koho?

Slovní hodnocení (úroveň, popis)

Učení vycházející z výzkumu

Shrnutí a cesta vpřed

7. METODY VYUČOVÁNÍ ZEMĚPISU

Přehled a klasifikace vyučovacích metod v zeměpis

Motivace vyučování zeměpisu

Pozorování ve výuce zeměpisu

Pokusy při výuce zeměpisu

Problémové vyučování zeměpisu

Programové vyučování zeměpisu

Hry ve výuce zeměpisu

Zeměpisné soutěže

Shrnutí -klíčové pojmy

8. ORGANIZAČNÍ FORMY VÝUKY ZEMĚPISU

Projektová výuka v zeměpise

Skupinová výuka v zeměpise

Terénní výuka – specifikum výuky zeměpisu

9. OD ZEMĚPISNÉHO KURIKULA K VYUČOVACÍ HODINĚ (VÁVRA)

Plánování výuky – klíčová kompetence učitele

Smysl plánování

Plán hodiny

Schéma práce

Postupné a kontinuální plánování

Diferencované plánování

Plánování terénní výuky

Učební plán a zeměpis (učební osnovy a zeměpis)

Shrnutí a klíčové pojmy (body)

10. UČITEL A ODBORNÝ RŮST

Učitel a vyučování

Než se stanu učitelem

Jakým učitelem geografie bych chtěl být?

Sebereflexe (reflexe na praxi)

Reflexe na hodnocení

Vytváření profesionálního stavu

Způsobilost k učení

Shrnutí